

25.8.2023

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi siviilivalmiusneuvottelukunnasta

VN/6667/2023

Invalidiliitto ry kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu otsikossa mainitusta asiasta seuraavaa.

Siviilivalmiusneuvottelukunnan tehtävänä asetusluonnoksen 1 §:n 1 momentin mukaan on edistää sisäministeriön ja ministeriöiden sekä muiden toimialojen yhteistoimintaa ja toiminnan kokonaisvaltaista kehittämistä pelastustoimessa asetusluonnoksen 1 §:n 2 ja 3 momentissa tarkemmin esitetyin tavoin.

Asetusluonnoksen 1 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan neuvottelukunnan tehtävänä olisi 1 momentin mukaisessa tarkoituksessa seurata pelastustoimeen vaikuttavan kansallisen ja kansainvälisen toimintaympäristön muutosten suhdetta pelastustoimen viranomaisten toimintaan, huomioiden myös järjestöjen toimintamahdollisuudet toimintaympäristön muuttuessa.

Pelastustoimen suunnittelussa, kehittämisessä ja seurannassa on erityisen tärkeää ottaa huomioon haavoittuvimmassa asemassa olevat henkilöt. Alueellisessa varautumisessa ja sen suunnittelussa tulee kuulla vammaisia ja toimintaesteisiä henkilöitä edustavia vammaisjärjestöjä. Järjestöistä löytyvä tieto ja asiantuntemus on olennaisen tärkeää myös toimintaympäristön muutosten seurannassa. Kuulemiseen ja osallistamiseen velvoittaa YK:n vammaisyleissopimus, joka on osa Suomen oikeusjärjestystä. Invalidiliitto muistuttaa, että YK:n vammaisyleissopimuksen 4 artiklan 3 kohdan mukaan laadittaessa ja toimeenpantaessa lainsäädäntöä sekä myös muissa vammaisia henkilöitä koskevissa päätöksentekoprosesseissa sopimuspuolten tulee neuvotella tiiviisti vammaisten henkilöiden kanssa ja aktiivisesti osallistaa heidät, mukaan lukien vammaiset lapset, heitä edustavien järjestöjen kautta.

Asetusluonnoksen 2 §:n 2 momentin mukaan neuvottelukunnan kokoonpano muodostuisi sisäministeriön, keskeisten ministeriöiden ja virastojen sekä alueiden ja järjestöjen edustajista. Invalidiliitto kiinnittää huomiota siihen, että asetusluonnoksessa mainituista järjestöjen edustajista puuttuu vammaisjärjestöjen edustus ja edellyttää, että YK:n vammaisyleissopimuksen mukaisesti vammaisten henkilöiden osallistaminen mahdollistetaan heitä edustavan järjestön jäsenyyden kautta neuvottelukunnan kokoonpanossa. Invalidiliitto ehdottaa, että neuvottelukunnan kokoonpanoon lisättäisiin edustaja Vammaisfoorumista. Vammaisfoorumi on 27 valtakunnallisen vammaisjärjestön yhteistyöjärjestö, jonka vaikuttamistoiminta keskittyy vammaisten yhdenvertaisen osallistumisen turvaamiseen.

Invalidiliiton näkemyksen mukaan siviilivalmius-käsite tulisi määritellä osana väestönsuojelun käsitteistöä. Sisäministeriön siviilivalmiusneuvottelukunta-asetusta koskevassa muistioluonnoksessa todetaan, että siviilivalmiusneuvottelukunnan tehtävä on valtakunnallinen ja ulottuisi myös muihin pelastustoimen toimijoihin kuin hyvinvointialueisiin. Siviilivalmius-käsitettä ei enemmälti avata.

INVALIDILIITTO RY

Helsingissä 25.8.2023

Janne Juvakka
toimitusjohtaja

Laura Andersson
yhteiskuntasuhdejohtaja

25.8.2023

Lisätietoja: juristi Ranja Alava, ranja.alava@invalidiliitto.fi

Invalidiliitto on fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajärjestö. Liitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Invalidiliitossa on lähes 26 000 henkilöjäsentä ja 143 jäsenyhdistystä.